

JÄRJEKORDNE TSÜKKEL ÕPPE- JA TEADUSTÖÖD GEORGIAS

Allakirjutanu (Matti Raudjärv), viibis 13. oktoobrist kuni 14. novembrini 2016¹ Euroopa Liidu 7. raamprogrammi Marie Curie aktsiooni toetusel Georgia (Gruusia²) ülikoolides õppe- ja teadustööl.³ Peamiselt küll Georgia Tehnikaülikooli⁴ äriinseneriteaduskonna insenerimajanduse osakonnas, kuid samuti Kutaisi Riiklikus Ülikoolis,⁵ Telavi Riiklikus Ülikoolis⁶ ning Tbilisi Riiklikus Ülikoolis. Peale õppe- ja teadustegevuse oli vabal ajal võimalus põgusalt ka Georgiaga tutvuda.⁷

Kogu tegevus Georgias, mille eest allakirjutanule vastavalt lepingule töötasu ei makstud, oli majanduspoliitika erinevatele valdkondadele pühendatud, kuid kõrvale ei jäänud ka juba hulk aastaid maailma riikide ja nende majanduste jaoks aktuaalsed teemad, nagu teenused ja teenindusühiskond ning „Majandus 4.0, Tööstus 4.0, Energeetika 4.0, Kaubandus 4.0 jt“ koos innovatsiooni, digitaliseerimise, tehnoloogiate ja robotiseerimise arengutega. Seda nii avaliku sektori kui ka regionaalse ja kohaliku omavalitsuse poliitika (sh Eestis kavandatavate vastavate haldus- ja riigi-reformide) kontekstis.

Esmalt (14.-15.10.2016), toimus Georgia Tehnikaülikooli (GTÜ) insenerimajanduse osakonna korraldamisel järjekordne, neljas rahvusvaheline kahepäevane teaduskonverents GTÜs ja Kutaisi RÜ-s teemal „Majanduse arengu rahvuslikud mudelid: eile, täna, homme“. Esimesel päeval GTÜ-s Tbilisis oli allakirjutanult korraldajate poolt tellitud ettekanne konverentsi plenaaristungile teemal „Eesti fiskaalsüsteem ja

¹ Väljalend Tallinnast oli 12. oktoobri hilisõhtul üle Riia lõppmaandumisega Tbilisis 13. oktoobri varahommikul. Tbilisist toimus ärilend 14. novembri varahommikul läbi Riia Tallinnasse, kuhu jõuti sama päeva pärastlõunal. Lennuplaanid pole suuremad asjad reisijate jaoks (sest nemad pole ju inimesed, vaid firmadele kasumitoojad!), sest kohati on ümberistumiseks ülivähe aega ja teinekord pead pool päeva lennujaamas ootama; sageli tuleb ka öösel lennata (pean silmas lähireise ja ei räägi kontinentidevahelistest reisidest) ning mitu ööd-päeva poolunes olema. Aga – kui ei meeldi, ära lenda – olgem optimistid!!!

² Riigi nimetus „Gruusia“ tuleneb vene keelest sõnast „Грузия“, mida kasutati valdavalt nõukogude ajal, kuid mõneti kasutatakse ka tänapäeval.

³ Sama programmi toetusel viibis allakirjutanu Georgias ka märtsis-aprillis 2014 ligi viis nädalat ning tegevus oli analoogne käesoleva aastaga.

⁴ Georgia Tehnikaülikool asub Georgia pealinnas Tbilisis.

⁵ Kutaisi linn asub Lääne-Georgias, olles suuruselt-rahvaarvult riigi teine linn, on Imereetia ning Lääne-Georgia majanduslik ja kultuuriline keskus.

⁶ Telavi linn asub Ida-Georgias ning on Kahheetia regiooni keskuseks. Kahheetia on eeskätt kuulus ja eristatav teistest Georgia piirkondadest selle poolest, et seal valmistatakse kõige paremaid Georgia veinisorte, mille aluseks on eriti tuntud tumepunase viljalihaga viinamari Saperavi (nn „must vein“ oma eriti tumepunase, mustale lähedase värvuse tõttu).

⁷ Teiste tegevuste kõrval oli võimalus nii kodudes kui teistes kohtades korduvalt kohalike inimeste ja kolleegide huvitavatest vastuvõttudest, vestlustest, sõbralikkusest ja külalislahkusest osa saada. Samuti oli elamiseks mitmete looduskaunite ja tähelepanuväärsete ajalooliste kohtade ning huvitavate arhitektuuri-, kultuuri- ja kultusobjekte külastamine.

Kõigile allakirjutanuga kohtunud ja sündmusi korraldanud inimestele selle eest veelkordselt ja järelkordselt palju tänu. Minu lugupidamine!

selle arengu suundumused“.⁸ Kuulajate arvates ettekanne õnnestus. Oma ettekandes püüdsin piiratud aja raames (ca kolmveerand tundi) slaidiprogrammi abil anda võimalikult kompleksse ülevaate meie eelarve kujundamisest ja printsiipidest ning maksusüsteemist, sh riiklikud ja kohalikud maksud; tulumaks füüsilistele ning juriidilistele isikutele, erinevad käibemaksumäärad, aktsiisid, erisoodustused ja nende maksustamine jt. Peatunud sai ka probleemidel – riigi ja kohalike omavalitsuste ülesannete ning rahastamise tänane ebaselgus; kohalike maksude vähenemine, pea olematu roll; praegune nn proportsionaalne tulumaks või astmeline tulumaks; meie olukord, et juriidilised isikud (ettevõtted) on tulumaksust vabastatud kui nad investeerivad oma kasumi uuesti ettevõttesse; välisfirmade kasumi väljaviimine Eestist; Eesti maksusüsteemi autonoomsus ja Euroopa Liidu institutsioonid jms. Kuulajaid huvitas ka see, kuivõrd meil maksupettusi esineb, kuivõrd poliitikud ja teised nn avaliku elu tegelased meil Eestis sellega „silma paistavad“ ning mida nendega ette võetakse. Vastasin niivõrd kui meil sellest avalikult on teada antud, sh prokuratuuri tegevus ja kohtusaagad. Kindlasti jäid mitmed probleemid aja puudusel ka käsitlemata, kuigi nii mõnegi maksu juurde sai veel hiljem kuulajatega suheldes tulla. Lisaks tehtud ettekandele avaldati mahukas samateemaline venekeelne artikkel ülikooli teadusajakirjas, mille vastu on huvi ka Georgia valitsusinstituutsioonid juba tundnud.

Pärast plenaaristungit toimus insenerimajanduse osakonna fuajees emeriteerunud õppejõududele pühendatud tahvli pidulik avamine, millele järgnes väike snäki-kohvi-veinipaus ja seejärel jätkus konverentsitöö sektiioonides. Samal päeval oli allkirjutanul võimalus koos kahe konverentsil osalenuga (grusiin-megreel Aleko ja leedulane Vitas) ka Georgia eratelekanali „Uus Georgia“ tunnises vältlussaates osaleda. Arutluse all olid nii majanduslikud kui poliitilised probleemid. Näiteks, Euroopa Liidu institutsioonide suur bürokraatialembus ja reformimise vajadus; Lähis-Ida, Aafrika jt piirkondade, sh mõnede Balkanimaade põgenike tulv Euroopa Liidu riikidesse, nende edasine saatus (sh integratsiooni reaalsus) ja mõju Euroopa liidu riikidele, sh nii Euroopa Liidu kui tema liikmesriikide eelarvetele ning arengutele (sh nn „õied ja marjad“); NATO kohaloleku suurenemine Balti riikides, Poolas ja mujal Euroopas; suhted Venemaaga; Georgia ja Eesti majandus- ning kaubandussuhted, kõrgkoolide ja üliõpilaste ning õppejõudude koostöö; kultuurisidemed jmt. Õhtul toimus konverentsil osalenute ühine kohalike traditsioonidega söömaaeg.

Teisel päeval sõideti Lääne-Georgiasse, kus konverents jätkus Kutaisi RÜ-s. Seal rääkis allkirjutanu oma teise, spontaanse ettekande raames üldisemast majanduspoliitikast (struktuuripoliitika; protsessipoliitika, sh tööviljakuse kasvu ja palga kasvu vahekorrad ning teised aktuaalsed küsimused), samuti kahe riigi ülikoolide koostöö arengutest, sh Eestis toimuvatest rahvusvahelistest majanduspoliitika teaduskonverentsidest ning ajakirjas „Estonian Discussions on Economic Policy / Estnische

⁸ Allkirjutanu viibis Tbilisis-Kutaisis ka kolmandal konverentsil oktoobris 2015 ning tegi siis plenaaristungil ettekande Georgia ja Eesti majandus- ning kaubandussuhetest. Samal teemal ilmus ka artikkel GTÜ teadusajakirjas.

Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused“ artiklite avaldamise võimalustest.⁹

Alates 17. oktoobrist toimusid allakirjutanul juba traditsioonilised loengud, konsultatsioonid-juhendamised, seminarid ning referaatide ettekanded-kaitsmised-arutelud GTÜ auditooriumides, aga samuti loengud Telavi RÜ-s. Loengud olid ühised nii üliõpilastele kui õppejõududele, muu tegevus oli suunatud eeskätt üliõpilastele. Loengutsükkel oli rajatud kompleksteemale „Majanduspoliitika alused“, mille raames tõin teooria kõrval ka rohkesti näiteid nii Eesti kui Euroopa Liidu majanduspraktikast ning vastavusest majanduse teoreetiliste seisukohtadega. Loengutes oli kuulajate huvi suur ning küsimusi esitati palju (eriti professorite ja doktorantide poolt). Küsimusi oli pea iga Eesti majanduse valdkonna ja inimeste eluolu kohta, kusjuures igale küsimusele vastates tuli mõnikord ka põhjendada ja lahti seletada – miks on asjad just nii ja mitte teisiti! Ma ei rääkinud mitte ainult meie edusammudest, vaid ka ebaõigetest-küsitavusi tekitanud otsustest, ebaõnnestumistest ning probleemidest. Selline, meie tegelikkusest reaalse ülevaate andmine oli kuulajate jaoks igati meelepärane, sest ma ei püüdnud meie tegevusi ja olukorda ei ilustada ega liigselt kiita. Tegemist oli ju igati intelligentse auditooriumiga ning igasugune nn „udujutu ajamine“ oleks kohe välja paistnud. Kohtumised-konsultatsioonid Tbilisi RÜ-s toimusid õppejõudude ja doktorantidega edasise koostöö kavandamise eesmärgil.

Eraldi oli allakirjutanul võimalus konsulteerida GTÜ-i neid majandusprofessoreid, kes majanduspoliitika ainetega õppe- ja ka teadustöös tegelevad. Nende soovil sai neile tasuta antud oma õppematerjale (sh allakirjutanu poolt koostatud originaalne slaidiprogramm aine „Majanduspoliitika alused“ kohta) kasutamiseks edaspidises õppetöös kohalike üliõpilastega.

Vahepeal, 21. oktoobril, toimusid allakirjutanu loengud ka Ida-Georgias Kahheetias, Telavi RÜ-s, kus osalesid samuti nii üliõpilased kui õppejõud. Ka sealsele ülikoolile sai kingitud õppematerjale (sh jäi nende arvutisse slaidiprogramm õppeaines „Majanduspoliitika alused“) abiks tööle üliõpilastega. Ühtlasi oli ülikooli välissuhete osakonnas (juhataja Tamar Aslanishvili) päris suur huvi meie igaaastasel rahvusvahelisel majanduspoliitika teaduskonverentsil osalemise ja kolmekeelses teadusajakirjas artiklite avaldamise vastu.¹⁰

⁹ Konverentsile järgnes Kutaisi RÜ-i rektori professor Giorgi Ghavtadze pidulik vastuvõtt-õhtusöök kohaliku lauljate-pillimeeste kvarteti suurepärase laulude ja muusika saatel. Allakirjutanu soovil kõlasid nii „Suliko“ kui mõned teisedki südamlikud ja populaarsed Georgia rahvaste laulud-viisid.

Allakirjutanule anti konverentsil asjatundliku esinemise eest ka GTÜ rektori akadeemik Archil Prangishvili, Kutaisi RÜ rektori professor Giorgi Ghavtadze ja GTÜ insenerimajanduse osakonna juhataja professor Alexandre Sichinava allkirjade ning vastavate institutsioonide pitsatijälgenditega sertifikaat.

¹⁰ Teistkordsel Kahheetia külastusel (11.11.2016, ilm oli selge, soe ja päikesepaisteline), õnnestus näha tõelist (vähemalt allakirjutanu arvates) maamajapidmist-suvilat, kus oli kõik vajalik olemas – suurepärase vaade Kaukasuse ülal lumisele peahelikule (kaugusel ca 15-20 km), kolmekordse kivihoone juures viinamarjaistandik (+ muud viljad). Hoone esimesel korrusel

Laupäeval, 29. oktoobril oli huvitav nõ vabaaja kohtumine Tbilisi RÜ-i professori Irina Gogorishvili hubases kodus koos teiste kolleegidega, sh GTÜ professori ja Georgia Parlamendiliikme Marina Metreveli'ga (mõlemad nimetatud kolleegid osalesid ka aastal 2016 Jänedal rahvusvahelisel majanduspoliitika XXIV teaduskonverentsil, kus nad tegid sisukad ettekanded). Mõlemad kolleegid jäid meie konverentsiga ja ajakirjaga igati rahule ning lubasid ka edaspidi meie sündmustel aktiivsed olla.

2.-5. novembrini 2016 viibis Georgias (Kutaisi, Tbilisi) Tartu Ülikooli rektor professor Volli Kalm ja ülikooli delegatsioon, mille koosseisu oli ka allakirjutanu (ühines kolleegidega Tbilisis) arvatud. Kava kohaselt külastas rektor koos delegatsiooniga esmalt Kutaisi RÜ-i (02.11), seejärel viibiti Tbilisi RÜ-is (03.11) ja Ilja RÜ-s Tbilisis (04.11). Kavaväliselt külastas rektor ka Tbilisis asuvat Georgia Tehnikaülikooli (04.11).

Neljapäeval, 3. novembril, pärast Tartu Ülikooli rektori ja delegatsiooni sisukat vastuvõttu Tbilisi RÜ-i rektoraadis¹¹ rektori doktor George Sharvashidze, prorektori professor Mikheil Chkhenkeli ja nende kaaskonna poolt, kohtus allakirjutanu ülikooli peahoones, Nõukogu saalis ka oma kolleegi, sama ülikooli majandusteaduskonna majanduspoliitika professori Irina Gogorishvili¹² ja ülikooli tulevaste majanduspoliitika valdkonna doktorantidega.¹³ Kuna allakirjutanule on tehtud ettepanek mõne sealse doktorandi juhendamiseks või kaasjuhendamiseks, siis oli kohtumine huvitav, sisukas ja konstruktiivne. Nii oli näiteks ühe võimaliku doktoritöö teemana arutluse all mõne Georgia piirkonna regionaalse arengu uurimine ning uute majanduspoliitiliste lahenduste väljatöötamine. Mõtlemisainet pakkusid ka kaalutlused erinevate välisinvesteeringute efektiivsuse võrdlemise, edasiste otsustuste ja majanduspoliitiliste käitumiste teemal. Aga oli ka teisi konkreetseid mõttearendusi, kusjuures tulevased doktorantuurikandidaadid ja minu kolleeg olid valmis edaspidi nii Eesti kui Euroopa Liidu kogemusi uurima, samuti olid nad meie teaduskonve-

abiruumid (meie mõistes kelder, mida seal aga üldjuhul ei ehitata) ca kahetonnised hoidlad nii punase kui valge veini jaoks; teisel korrusel seadmed nii veini valmistamiseks kui pärastiseks chacha tegemiseks; samuti on teine korrus iseolemiseks ja külaliste vastuvõtmiseks ning korrus kõrgemal (st kolmandal korrusel) avarad ja suurepärased magamistoad kõige vajalikuga ning suured rõdud looduse nautimiseks. Ja see on vaid ühe tagasihoidliku kuid külalistest äärmiselt lugupidava (sööke-juoke ja tooste oli rohkem kui piisavalt) ülikooli professori Ida-Georgias Kahheetias, Alazani tasandikul paiknev elamine – maakodu puhkamiseks.

¹¹ Nn Tbilisi RÜ-i päeval (neljapäeval, 3. novembril), andisid kohaliku ülikooli rektor ja prorektor Tartu Ülikooli rektori professor Volli Kalm`u ja delegatsiooni auks rahvusliku lõuna, mille järel külastati ka suurepäraselt ning huvitava väljapanekuga Georgia Rahvusmuuseumi.

3. novembri õhtul viibis delegatsioon Eesti Suursaatkonnas Tbilisis, kus saatkonna tegevustest andis ülevaate Georgias (ja Armeenias) resideeruv Eesti Vabariigi erakorraline ja täievoliline suursaadik Kai Kaarelson, kes esitas oma volikirjad Georgia president Giorgi Margvelashvili`le 21. oktoobril 2016. Kohtumisel viibis hulgaliselt ka Tartu Ülikoolis valdavalt meditsiini (spordiarstiks) õppinud, selle lõpetanud ja täna edukalt töötavaid Georgia elanikke.

¹² Mitmed delegatsiooni liikmed kohtusid oma valdkonna kolleegidega.

¹³ Jutt on nendest doktorantidest, kes alustasid/ alustavad õpinguid 2017. aastal.

rentsidel osalemisest ning teadusartiklite avaldamisest huvitatud (osaliselt on seda juba ka tehtud – kaks Georgia ülikoolide (GTÜ ja Tbilisi RÜ) professorit osalesid meie konverentsil Jänedal 2016, üks artikkel on meie ajakirjas juba publitseeritud, teine on ettevalmistamisel).

Tuginedes majanduspoliitika teooriale, Eesti Vabariigi majanduspoliitika praktikale ning oma pikaajastele kontaktidele ja paljukordsetele viibimistele Saksamaa LV ülikoolides alates aastast 1989, oli allakirjutanul võimalus neid kogemusi positiivses võtmes kohalikele doktorantidele selgitada ja soovitada. Kuna üks doktorantidest loodab Erasmus-programmi raames pikemat perioodi ka Saksamaa LV ülikoolides õppida, siis oli allakirjutanul hea võimalus talle ka oma varasemaid tuttavaid saksa majandusprofessoreid-kolleege selleks ajaks kontaktisikuteks vajadusel soovitada. Ühtlasi rõhutas allakirjutanu potentsiaalsetele juhendatavatele korraliku doktoritöö laiendatud kava koostamise vajadust ning oma huvi sellega tutvumise ning arutamise vastu. Kavandati edasist koostööd nii doktorantide juhendamiste, konverentsidel osalemiste (sh majanduspoliitika konverentsidel Eestis, Jänedal-Värskas¹⁴) kui artiklite publitseerimise (sh käesolevas kolmekeelses rahvusvahelises majanduspoliitika teadusajakirjas) ja mõnede ühisuringute osas (sh kooskõlas juhendatavate doktoritööde teemadega). Seejärel oli allakirjutanul põgus kuid konstruktiivne kohtumine ka rahandusprofessor Mikheil Chikviladze' ga (endine rahandusminister), kes oli Eesti rahandusest ja majanduspoliitika konverentsidest huvitatud.

Reedel, 4. novembri hommikupoolikul, oli delegatsioon eesotsas TÜ rektoriga suhteliselt hiljuti asutatud ning areneva struktuuri ja sisuga Ilja Riiklikus Ülikoolis, kus rektoraadis oli vastuvõtjaks ülikooli rektor professor Giga Zedania, seejärel kohtuti teaduskondade esindajatega.

Sama päeva õhtupoolikul külastas TÜ rektor professor Volli Kalm koos allakirjutanuga (kes GTÜ ettepanekul aitas kohtumist ka korraldada) plaaniväliselt Georgia Tehnikaülikooli. Vastuvõtjaks oli ülikooli rektor akadeemik professor Archil Prangishvili. Kohtumisel osalesid ka GTÜ rahvusvaheliste suhete juht professor Otar Zumburidze ja insenerimajanduse osakonna juhataja professor Alexandre Sichinava. Kohtumine oli mõlemale osapooltele informatiivselt sisukas ja huvitav, mille üle oli mõlemal poolel heameel. Meile oli kindlasti huvitav kuulda mitmetest progressiivsetest arengutest Tehnikaülikooli tehnikateaduskondades (kaasaegsed füüsikalaborid ja sisseseaded; nn näidiskaevandus, mis algab õppehoonest ning lõpeb sajad meetrid eemal ja allpool toitlustusettevõtete /loe: restoranide/ läheduses). Eesti poolelt oli kindlasti väga oluline seda teada anda ja näiteid tuua, et meil on kehtiv Tartu ülikooli seadus ning selle (ning teiste seaduste ja õigusaktide alusel) oluliselt suurem iseseisvus ja võimalus ratsionaalsemalt-efektiivsemalt tegutseda, võrreldes Georgia tehnikaülikooliga (üldse nende kõrgkoolidega). Vestluse järelduseks oli see,

¹⁴ Allakirjutanu ei ole loobunud mõttest, et edaspidi sobiliku laeva olemasolul (nii suuruselt kui hinnalt) veelkord (nii nagu esimesel korral, aastal 1984), nn laevakonverents korraldada ja Värskas viibida.

et kahe riigi ülikoolide, õppejõudude ja üliõpilaste suhtlemine peaks edaspidi veelgi tihedam olema.

Ametliku kohtumise lõpul tänas rektor akadeemik Archil Prangishvili pikalt ja põhjalikult Tartu Ülikooli ning allakirjutanut selle eest, et Euroopa Liidu 7. raamprogrammi toetusel on Georgia ülikoolide üliõpilastel ja professoritel juba teist korda (märts-aprill 2014 ja oktoober-november 2016) olnud hea võimalus uut, kasulikku ja huvitavat majanduspoliitilist informatsiooni ja õpetust nii vastava teooria kui ka Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu vastavate praktiliste kogemuste kohta saada. GTÜ rektor väitis, et temale teadaolevalt, on nii üliõpilased kui professorid toimunuga igati rahule jäänud. Ta avaldas arvamust, et senine hea koostöö peaks kindlasti ka tulevikus jätkuma.¹⁵ Eelneva üle on allakirjutanul vaid hea meel, olles valmis seda tööd ka edaspidi tegema.

Majanduspoliitika alased seminarid GTÜ üliõpilastele, mis toimusid viimasel nädalal enne allakirjutanu lahkumist Georgiast, olid suhteliselt sisukad ning andsid paljudest riigi ja kohalikest probleemidest ning suundumustest üldjuhul piisava ülevaate. Siin võiks vaid mõned nimetada: riigi areng ning inimeste heaolu; Euroopa Liidu liikmelisus ja viisavabadus; väga rikkalik tooraine olemasolu ning viljakad võimalused taimekasvatuse arendamiseks, kuid samal ajal inimeste suhteliselt suur ükskõiksus; puuduv konkurentsi reguleeriv seadusandlus, kuid suur praktiline vajadus selle järele; kohatised segadused-ummikud näiteks Tbilisi liikluses; vastuolu – inimesed on justkui suhteliselt vaesed, aga autode omamine on väga laialdane (eeskätt kasutatud autode omamine; samas nende hooldamine pole just odav!); paljud valdkonnad-firmad pole piisavalt jätkusuutlikud; innovatsiooni oleks rohkem vaja; meist mõnikord erinevad arusaamad säästlikkuse osas (näiteks, vee kokkuhoid, aja kasutamine jms); samas ollakse mõnes teadusvaldkonnas maailma esirinnas, näiteks füüsika ja sellega piirnevatel aladel – Kutaisi lähedale rajatakse ülivõimas rahvusvaheline uurimis- ja arenduskeskus, kuhu koondatakse parimad Georgia füüsikud (kindlasti ka teised), koostööd kavandatakse Šveitsis Genfi kõrval asuva CERN-i uurimuskeskusega; kindlasti on austust väärt Georgia kultuur, traditsioonid ja külalislahkus (muide, Eesti ja eestlased on Georgias äärmiselt lugupeetud – kogesin seda korduvalt!).

Seminarides torkas silma, et osa üliõpilasi olid aktiivsed ja igati huvilised, osa paraku vaid passiivsed kuulajad. Seminarideks pidid üliõpilased ka referaadi koostama, selle ette kandma ja seejärel toimus arutelu. Aktiivsemad olid need, kellel olid paremad ja põhjalikumad referaadid. Kui võrrelda bakalaureuse ja magistritaseme üliõpilasi, siis

¹⁵ Seejärel anti GTÜ poolt väga maitsvate söökide ja mõned haruldaste jookidega (suurepärase punane vein, mille valmistamiseks kasutatakse viinamari pidades Georgias ainult ühes külas kasvava ja päikesele väga nõudlik-tundlik olema, samuti hästi maitsev punane limonaad) rikkalikult kaetud laua taga eestlaste auks rahvuslik hiline pärastlõuna (varane õhtuode). Tartu Ülikooli delegatsioon lahkus lennukiga Georgiast laupäeval, 5. novembri varahommikul ning allakirjutanu jätkas oma varem kavandatud ja kohapeal täienenud programmiga Tbilisi ülikoolides.

selgelt parem motiveeritus ja huvi paistis olema ülikoolis kaugemale jõudnud tudengite hulgas. Seda kõike ei taha siiski aga reegliski pidada.

Kohtumistel Georgia ülikoolide üliõpilaste, professorite ja rektoritega jõudsime mõnigi kord seisukohale – seniste tegevuste kõrval võiks edaspidi meie viibimised Georgia ülikoolides olla ka pikemaajalised ja mahukamad, näiteks 3-6 kuud sh pikemad õpetamise tsüklid, samuti sealsete doktorantide juhendamine, ühised uurimused jms. Loomulikult kerkib üles finantseerimise probleem – aga tegelikult on olemas mitmesugused rahastamise allikad, nii siin kui seal!? Arvan, et Georgia on koostööd väärt nii meie ja nende poolt kui me seda ühiselt soovime. Oleme mõlemad väikesed riigid ja rahvad ning võime kindlasti üksteist igakülgsest toetada ja rikastada.

Kuid loengud ja seminarid tõid välja ka rida puuduseid mõnede üliõpilaste osas (majandusküsimustes kohatine kehv orienteerumine, vähene lugemus, nõukaaja mõttelaad, ebatäpsused ja hilinemised igas mõttes, tööde vormistamise ebakorrektsus, teema ja sisu mõnetine mittevastavus, jms), millele allakirjutanu kohapeal asjaosalistele kriitiliselt kuid sõbralikult ka teada andis. Seetõttu tuli osa töödele paratamatult ja karmikäeliselt ka tagasikäik anda (st. sertifikaati need üliõpilased ei saanud). Kavandatud tsükli nõuetele vastavalt läbinud üliõpilased¹⁶ said ka vastava sertifikaadi, mis võimaldab neil Euroopa Liidu riikide ülikoolides-kõrgkoolides juba osa õpingute punkte arvestatud saada. Kuna allakirjutanu poolt läbiviidud täistsükkel „Majanduspoliitika alused“ toimus ainult GTÜ-s, siis sertifikaadid anti vaid GTÜ üliõpilastele ja loenguid kuulanud professoritele. Viimastele on see aluseks täiendkoolituse-enesetäienduse arvestamisel.

Eespool nimetatud ülikoolidesse jäid järjekordselt-esmakordselt meie kolmekeelse rahvusvahelise teadusajakirja „Eesti majanduspoliitilised väitlused“ (nr. 1-2016) eksemplarid koos kutsega Eestit külastada, majanduspoliitika teaduskonverentsidel osaleda ning teadusartikleid meie ajakirjas avaldamiseks kirjutada.¹⁷ Ajakirja sai ka

¹⁶ Tsükkel üliõpilastele, „Majanduspoliitika alused“ – 12 tundi loenguid, 12 tundi seminare, referaadi kirjutamine heal tasemel ning selle seminaris ettekandmine ja diskussioonides osalemine, lisaks vajadusel konsultatsioonid referaadi kirjutamiseks ja aine paremaks tundmiseks.

¹⁷ Majanduspoliitika kolmepäevased teaduskonverentsid kutsuti ellu 1984. aastal Matti Raudjärve initsiatiivil tookordse laevakonverentsina, ta on olnud selle peakorraldaja tänaseni. Nimetatud konverentsid jätkusid osalejate soovil aastast 1994 kui möödus kümme aastat laevakonverentsist, ja seda juba igal aastal tänaseni (aastast 1996 on konverents rahvusvaheline). 29. juuni-1. juuli 2017 toimub konverents 25. korda (esimene konverents mai lõpul aastal 1984 algas plenaaristungiga TÜ Ajaloomuuseumi ruumes Toomel, edasi jätkus töö kolmes sektsioonis laeval „Vanemuine“ mööda Emajõe, Peipsi ja Pihkva järve, laevaga sõideti ka Pihkva linna, ööbiti Värskas; 1994-2012 oldi Värskas, algusaastatel alustati Tartus, nii Toomel kui Oeconomicumis; alates 2013 on toimumise paigaks Jäneda mõis). Sisuka konverentsitöö kõrval on vabal ajal alati toimunud ka põgusad, kuid toredad kultuuri-, tervise-sporti- ja loodusprogrammid tutvumiseks Eestimaaga. Ka need on olnud hinnatud ja seda eriti väliskollegide poolt.

Aastast 2007 on Matti Raudjärve kolmekeelse (eesti, inglise, saksa) ajakirja peatoimetaja (ajakirja eelväljaande-artiklite kogumiku ilmumise alguses 1984 ja 1994-2006 oli ta toimetaja;

TÜ rektor professor Volli Kalm. GTÜ-s lubati edaspidi oma ajakiri¹⁸ koguni meie eeskujul kavandada ja publitseerida.

Kogetud, mõeldud ja kirjutatud: Georgias – Tbilisi, Kutaisi, Telavi
Lätis – Riia lennujaam
Eestis – Tallinn, Pärnu

Oktoober 2016-veebruar 2017

Lugupidamisega,
Matti Raudjärv

kaastoimetajaks oli Jüri Sepp TÜ majandusteaduskonnast, olles ka konverentsi kaaskorraldaja 1994-2006; 1985-1993 publikatsioon ei ilmunud). Ajakiri on esindatud sellistes andmebaasides, nagu: **DOAJ** (Holland), **EBSCO** Discovery Service (**EDS**), **EBSCO** Central & Eastern European Academic Source, **EconBib** – Economics Bibliography (KSP Journals; International), **ECONIS** (Kieli Maailmamajanduse Instituut, Saksamaa LV), **EBSCO** (EBSCO Publishing, Ipswich, Massachusetts, USA), **ESO** – European Sources Online (Ühendatud Kuningriigid) ja **SSRN** (USA). Juba aastaid on väljaande tellijaks olnud ka Washingtonis asuv 1800. aastal asutatud maailma suurim, **USA Kongressi raamatukogu**. Ajakirja kaaskirjastajaks on aastast 2001 saksa teaduskirjastus Berliner Wissenschafts-Verlag.

Ajakirja toimikond (toimetajad erinevatest ülikoolidest ja riikidest, rahvusvaheline toimetuskolleegium), samuti mitmete riikide retsensendid, autorid jt töötavad veelgi parema kvaliteedi saavutamise nimel ning eemärgiks on ka mitmed teised tunnustatud rahvusvahelised andmebaasid.

¹⁸ GTÜ majandusajakirjale tegi allakirjutanu analüüsi ja andis oma hinnangud juba märtsis 2014 Georgias viibides. Aastast 2016 on allkirjutanu selle ajakirja toimetuskolleegiumi liige.